

Handelingen – hoofdstuk 16

*Vertaling Bible Commentary van Andrew Wommack
Wiebrig Calderhead, 2008*

(Om in Word naar een eindnoot te springen: plaats de cursor bij de eindnootverwijzing, kies Beeld (menubalk) – voetnoten. Om terug te gaan naar de tekst: zet de cursor in de eindnoot, klik rechts, kies "Ga naar eindnoot")

Handelingen 16

1 En hij kwam ook te Derbe en te Lystra. En zie, er was daar een zeker discipel, genaamd Timoteüs, de zoon van een gelovige Joodse vrouw, maar van een Griekse vader,

Opmerking 1 bij Handelingen 16:1: Dit is de eerste keer dat Timoteüs in de Schrift wordt genoemd. Uit dit vers kunnen we opmaken dat Timoteüs uit het gebied Lystra en Derbe kwam, dat zijn moeder Joodse was en dat zijn vader een Griek of heiden was (zie opmerking 45 bij Matt. 6:32)¹. Paulus besneed Timoteüs "ter wille van de Joden" (zie opmerking bij vers 3).

Omdat Paulus Timoteüs zijn "geliefd kind" noemt (1 Kor. 4:17)² en "mijn waar kind in het geloof" (1 Tim. 1:2)³ werd verondersteld dat Paulus zelf Timoteüs tot geloof in de Heer had gebracht op zijn eerste zendingsreis. Paulus noemt echter in 2 Tim. 1:5⁴ dat de grootmoeder van Timoteüs, Loïs, en zijn moeder Eunike eerst geloofd hadden, dus het is mogelijk dat zij tijdens de eerste zendingsreis van Paulus waren bekeerd en dat zij toen hun geloof met Timoteüs deelden. In ieder geval was het vanwege het getuigenis van Paulus dat Timoteüs wedergeboren werd.

Paulus koos Timoteüs om met hem te reizen op zijn tweede zendingsreis. In de beschrijving van deze tweede reis wordt slechts vluchtig naar Timoteüs verwezen, maar het is duidelijk dat hij Paulus vergezelde naar Filippi, Tessalonica, Berea, Korinte en Efeze (Hand. 17:14-15; 18:5)⁵. Timoteüs was ook met Paulus op zijn derde zendingsreis en Paulus stuurde hem vanuit Efeze naar Macedonië (Hand. 19:22)⁶. Klaarblijkelijk voegde Timoteüs zich in Efeze weer bij Paulus en zijn gezelschap, omdat Paulus er bij Timoteüs op aandrong om in Efeze te blijven terwijl hij naar Macedonië ging (1 Tim. 1:3)⁷. Later vergezelde Timoteüs Paulus naar Griekenland, omdat hij bij Paulus was toen hij Griekenland verliet en via Macedonië terugging naar Asia (Hand. 20:4)⁸.

In het boek Handelingen wordt verder niet vermeld of Timoteüs wel of niet bij Paulus was tijdens diens gevangenschap. In drie brieven die Paulus in de gevangenis schreef staat echter dat ze van Paulus en Timoteüs zijn (Fil. 1:1; Kol. 1:1; Filemon 1:1)⁹ en Paulus schreef vanuit de gevangenis dat hij Timoteüs naar Filippi zou zenden (Fil. 2:19)¹⁰, wat erop duidt dat Timoteüs inderdaad bij hem was.

Paulus gaf hoger op van Timoteüs dan van iemand anders die met hem diende (Fil. 2:20-22)¹¹. Als oudste had Paulus Timoteüs de handen opgelegd en hem tot

de bediening gewijd (1 Tim. 1:18; 4:14; 2 Tim. 1:6)¹². Timoteüs was nog een jonge man toen Paulus hem aanstelde over een zeer grote gemeente in Efeze (1 Tim. 4:12)¹³. Uit Hebreëen 13:23 kunnen we opmaken dat Timoteüs op een gegeven ogenblik gevangen was genomen en daarna vrijgelaten.¹⁴ Vanaf zijn vroege jeugd was Timoteüs onderwezen in het Woord van God (2 Tim. 3:15)¹⁵.

2 en hij stond goed bekend bij de broeders van Lystra en Ikonium.

Opmerking 2 bij Handelingen 16:2: Toen Paulus later in 1 Timoteüs 3:1-13 aan Timoteüs schreef over de kwalificaties van een oudste, noemde hij met name dat ze "gunstig bekend moeten zijn bij de buitenstaanders"¹⁶. Dit is één van de redenen waarom Paulus Timoteüs verkoos.

3 Paulus wilde, dat deze met hem zou gaan en hij nam hem tot zich en besneed hem ter wille van de Joden in die plaatsen, want iedereen wist, dat zijn vader een Griek was.

Opmerking 3 bij Handelingen 16:3: Paulus had al voor de vergadering in Jeruzalem bepleit dat het voor de heidenen niet nodig was om besneden te worden om wedergeboren te zijn (zie opmerking 2 bij Hand. 15:1)¹⁷. De apostelen en ouders waren het met Paulus eens en ze hadden een brief geschreven om dit standpunt te ondersteunen (Hand. 15:23)¹⁸. Waarom besneed Paulus dan Timoteüs "ter wille van de Joden"? Het lijkt erop dat Paulus een compromis sloot nadat hij al de overwinning had behaald.

Het is duidelijk dat Paulus Timoteüs niet besneed als een werk der wet met rechtvaardiging als doel. Dat zou zijn ingegaan tegen alles wat hij leerde (Gal. 5:2-4)¹⁹. Het is mogelijk dat hij het deed om geen aanstoot te geven, wat zou kloppen met zijn onderwijs (1 Kor. 8:9; 13)²⁰. Toen hij door de wettische Joden over de besnijdenis van Titus werd ondervraagd (Gal. 2:3-4)²¹ weigerde Paulus om over deze zaak een compromis te sluiten. Daarom is het zeker dat de besnijdenis van Timoteüs niet een omkering is van zijn standpunt over Gods genade.

4 En toen zij de steden langs reisden, gaven zij hun de beslissingen, die door de apostelen en de oudsten te Jeruzalem genomen waren, om die te onderhouden.

5 De gemeenten dan werden bevestigd in het geloof en namen dagelijks in zielental toe.

6 En zij gingen door het Frygisch-Galatische land, maar werden door de heilige Geest verhinderd het woord in Asia te spreken;

Opmerking 1 bij Handelingen 16:6: Galatië was een provincie in Klein-Azië. Paulus en Barnabas hadden op hun eerste zendingsreis gediend in Ikonium, Lystra en Derbe, steden in Galatië. De brief aan de Galaten was geschreven aan de gelovigen in dit gebied.

Opmerking 2 bij Handelingen 16:6: Er wordt geen verklaring gegeven waarom de Heilige Geest Paulus en zijn gezelschap verhinderde om het Woord in deze gebieden te prediken. Het is duidelijk dat het niet was omdat de Heer niet van

deze mensen hield en hun redding niet wilde. Afgaande op het gezicht dat Paulus had van de man in Macedonië die om hulp vroeg (vers 9), kan worden aangenomen dat de mensen in Macedonië gewoonweg meer honger hadden naar het Evangelie.

Opmerking 3 bij Handelingen 16:6: In de tijd van Paulus was Asia het gebied dat overeenkomt met westelijke gebieden van het huidige Turkije. Dit land werd begrensd door de Middellandse Zee, de Zwarte Zee en het westen van Galatië (zie opmerking 1 bij dit vers). Mysië en Bitynië waren de noordwestelijke en noordelijke gebieden van Asia. De zeven kerken, waar het boek Openbaringen aan werd geschreven, waren in Asia (Openb. 1:11)²².

7 bij Mysië gekomen, poogden zij naar Bitynië te reizen, maar de Geest van Jezus liet het hun niet toe;

Opmerking 4 bij Handelingen 16:7: Mysië was de provincie in het uiterste noordwesten van Klein-Azië. Troas (vers 8) en Assus (Hand. 20:13)²³ waren twee van de steden waar Paulus doorheen trok. In het boek Openbaring noemt de apostel Johannes de gemeente van Pergamum, wat ook een stad in Mysië was (Openb. 1:11; 2:12-17)²⁴.

Opmerking 5 bij Handelingen 16:7: Bitynië was een land in het noordwesten van Klein-Azië, direct ten oosten van Mysië. Het werd in het noorden begrensd door de Zwarte Zee.

Opmerking 6 bij Handelingen 16:7: Sommige mensen hebben het verkeerde idee dat we nergens naar toe zouden moeten gaan of niets zouden moeten doen zonder dat de Heer ons specifieke aanwijzingen geeft. Dat was beslist niet de manier waarop Paulus het deed. Paulus en zijn metgezellen brachten systematisch het Evangelie naar iedereen zonder dat de Heer hen vertelde "ga hier naar toe" of "ga daar naar toe". Ze gingen overal naar toe (Matt. 28:19-20)²⁵ volgens hun eigen inzichten. Anders zou de Heilige Geest Zichzelf hebben tegengesproken.

Dit betekent niet dat Paulus ongevoelig was voor de leiding van de Heer. Toen hij door dit gezicht een specifieke aanwijzing kreeg (vers 9) volgde hij die graag op, maar hij wachtte niet totdat de Heer hem een specifieke bestemming gaf. Hij volgde de algemene opdracht van de Heer aan alle gelovigen om de wereld in te gaan (Matt. 28:19-20) en de speciale opdracht van de Heer aan hem om naar de heidenen te gaan (Hand. 9:15;²⁶ zie opmerking 7 bij Hand. 9:17)²⁷.

Dit is een heel duidelijk voorbeeld dat we vandaag de dag zouden moeten volgen. Iedere gelovige zou moeten luisteren naar de Heer voor speciale aanwijzingen die Hij verkiest om te geven, maar er niet op wachten voordat we onze wereld ingaan, waar de Heer ons heeft geplaatst om te getuigen. Onbegrip heeft veroorzaakt dat veel oprechte mensen niets deden onder het valse mom van gehoorzaamheid.

In plaats van aan te nemen dat er altijd een rood licht is en op de Heer te moeten wachten voor het groene licht, zou je moeten aannemen dat de Heer je

het groene licht heeft gegeven om de wereld in te gaan, maar zou je moeten opletten voor een rood licht.

8 en toen zij Mysië voorbij waren, kwamen zij te Troas.

Opmerking 7 bij Handelingen 16:8: De naam Troas betekent het gebied rondom Troje, de beroemde stad van het geschrift van Homerus. Het lag eigenlijk ten zuiden van Troje. Troas was een zeehaven waar Paulus zijn Macedonische gezicht had. Op zijn derde zendingsreis was Paulus ook in Troas, en wel zeven dagen (Hand. 20:6)²⁸, en toen hij in Rome in de gevangenis was, vroeg hij Timoteüs om zijn mantel te brengen die hij in Troas had achtergelaten (2 Tim. 4:13)²⁹.

9 En Paulus kreeg in de nacht een gezicht; er stond een Macedonisch man, die hem toeriep: Steek over naar Macedonië en help ons.

Opmerking 1 bij Handelingen 16:9: Macedonië was het land dat net ten noorden van Achaje lag (zie opmerking 11 bij Hand. 18:12)³⁰. Het besloeg het noordelijke gedeelte van wat we tegenwoordig als Griekenland kennen.

De voornaamste steden in Macedonië waren Neapolis (zie opmerking 5 bij Hand. 16:11), Filippi (zie opmerking 6 bij Handelingen 16:12), Amfipolis (zie opmerking 1 bij Hand. 17:1), Apollonia (zie opmerking 2 bij Hand. 17:1), Tessalonica (zie opmerking 3 bij Hand. 17:1)³¹ en Berea (zie opmerking 1 bij Hand. 17:10)³².

Het land Macedonië werd voor het eerst belangrijk in 359 v.Chr., toen Filippus van Macedonië zijn land begon uit te breiden door omringende gebieden te veroveren. Zijn zoon, Alexander de Grote (336-323 v.Chr.) bracht Macedonië, of Griekenland, tot een wereldmacht, zoals in Daniël 8:5, 8, 21-23³³ was voorspeld.

Paulus bracht het Evangelie naar Macedonië op zijn tweede zendingsreis (Hand. 15:40-19:22) en trok tenminste twee keer door dit gebied op zijn derde zendingsreis (Hand. 20:1, 3)³⁴. De reisgenoten van Paulus, Gajus, Aristarchus, Sopater en Secundus, waren Macedoniërs (Hand. 19:29; 20:4)³⁵.

10 Toen hij het gezicht gezien had, zochten wij dadelijk gelegenheid om naar Macedonië te vertrekken, daar wij eruit opmaakten, dat God ons had geroepen om hun het evangelie te verkondigen.

Opmerking 2 bij Handelingen 16:10: De schrijver verandert in dit vers van de derde persoon in "wij" wat betekent dat Lucas zich hier bij de groep van Paulus voegde (zie ook "Auteurschap" bij de Inleiding op De Handelingen der Apostelen).³⁶

Opmerking 3 bij Handelingen 16:10: Vanwege dit gezicht was er geen twijfel dat de Heer hem had geleid om het Evangelie in Macedonië te prediken. Daarom zouden de meeste mensen niets anders dan goede dingen verwachten, omdat ze wisten dat ze in de perfecte wil van God waren. Maar binnen de kortste keren zaten Paulus en Silas echter in een blok in een kerker in Filippi. Paulus en zijn

gezelschap werden ook vervolgd in Tessalonica (Hand. 17:5-9)³⁷ en Berea (Hand. 17:13), zodat Paulus voor zijn leven moest vluchten (Hand. 17:14-15)³⁸. Ze hadden niets anders dan problemen, maar het is zeker dat ze precies dat deden wat de Heer wilde dat ze deden.

De misvatting dat "als God er bij is, zullen er geen problemen zijn" is niet alleen verkeerd, maar het is gevaarlijk. Dit soort denken heeft gemaakt dat veel mensen "ervan afzien" wat God hen verteld heeft te doen als de dingen niet gaan zoals ze verwachten. Als Paulus zo had gedacht, dan zou satan het Evangelie een halt hebben toegeroepen.

Onze problemen komen niet van God (zie opmerking 48 bij Joh. 15:2)³⁹. Daarom zouden we niet om problemen moeten bidden (Matt. 6:13)⁴⁰, maar we zouden ze ook niet moeten aangrijpen als een "vermomde zegen van God". We hoeven niet geschokt te zijn als er beproevingen komen (1 Petr. 4:12)⁴¹, maar problemen, of een gebrek aan problemen, bevestigen of ontkennen niet Gods wil voor ons.

11 En van Troas afgevaaren, koersten wij recht op Samotrake aan en de volgende dag naar Neapolis;

Opmerking 4 bij Handelingen 16:11: Samotrake is een samengesteld Grieks woord dat Samos van Thracië betekent. Het is een eiland in de Egeïsche Zee, 50 km ten zuiden van Thracië, een land ten oosten van Macedonië (zie opmerking 1 bij vers 9). Het heeft een oppervlakte van 468 km² en heeft een berg van 1437 meter hoog.

Opmerking 5 bij Handelingen 16:11: De naam Neapolis betekent "nieuwe stad". Het was de zeehaven van Filippi (zie opmerking 6 bij vers 12) en ligt 15 km ten zuidoosten van de stad. Neapolis was de eerste plaats in Europa die Paulus bezocht.

12 en vandaar naar Filippi, dat de eerste stad is van dit deel van Macedonië, een (Romeinse) kolonie. En wij vertoefden enkele dagen in die stad.

Opmerking 6 bij Handelingen 16:12: De naam Filippi betekent "behorend tot Filippus". Het was een stad in Macedonië (zie opmerking 1 bij vers 9), oorspronkelijk een gedeelte van Thracië, maar in 356 v.Chr. door Filippus II veroverd en aan Macedonië toegevoegd. Filippus noemde de stad naar zichzelf.

Dit is de eerste stad in Europa waarvan wordt bericht dat Paulus hier bediende. Het was niet de hoofdstad van Macedonië, maar de eerste belangrijke stad. Het lag 14 km landinwaarts van Neapolis (zie opmerking 5 bij vers 11), wat een zeehaven was. De twee steden waren van elkaar gescheiden door een bergketen met een pas op 500 meter hoogte boven zeespiegel.

Paulus maakte een aantal bekeerlingen in Filippi. Speciaal genoemd worden een handelsvrouw met de naam Lydia (zie opmerking 1 bij vers 14) en een gevangenisbewaarder uit Filippi (verzen 23-34) die gelovig werden. Omdat Paulus een waarzeggende geest uit een meisje verdreef (verzen 15-18) ontstond

er een oproer en Paulus en Silas werden in de gevangenis gegooid, waar ze deze bewaarder ontmoetten.

13 En op de sabbatdag gingen wij de poort uit, de rivier langs, waar wij verwachtten, dat een gebedsplaats zou zijn; en nedergezeten, spraken wij tot de vrouwen, die samengekomen waren.

Opmerking 7 bij Handelingen 16:13: Het feit dat deze vrome vrouwen op sabbat naar de rivieroever gingen om te bidden wijst erop dat er geen Joodse synagoge was in Filippi.

14 En een zekere vrouw, met name Lydia, een purperverkoopster uit de stad Tyatira, die God vereerde, hoorde toe, en de Here opende haar hart, zodat zij aandacht schonk aan hetgeen door Paulus gezegd werd.

Opmerking 1 bij Handelingen 16:14: Lydia was een handelsvrouw uit Tyatira (zie opmerking 2 bij dit vers) in Lydia in Asia. Ze was de eerste bekeerlinge van Paulus in Europa, hoewel haar woonplaats in Asia was. Ze vereerde God al voordat Paulus haar het evangelie vertelde. Dit vers impliceert dat Lydia de enige vrouw uit de groep was die het evangelie ontving en er staat in het bijzonder dat de Heer haar hart opende toen ze naar de woorden van Paulus luisterde. In de verzen 15 en 40 wordt vermeld dat Paulus en Silas het huis van Lydia in Filippi binnengingen. Daarnaast laat het feit dat in vers 15 wordt vermeld dat haar hele huis werd bekeerd, er geen twijfel over bestaan dat ze in Filippi woonde. De inwoners van Tyatira waren beroemd om hun vaardigheid in het verven van purper. Ongetwijfeld was Lydia daarom haar bedrijf als purperverkoopster begonnen. Er is daarom beslist een verband tussen Lydia en Tyatira en het kan zijn dat ze in beide steden een woning had.

Uit Openbaring 1:11 en 2:18-24⁴² wordt duidelijk dat er in Tyatira een christelijke gemeente was. Aangezien de Schrift niet vermeldt dat Paulus in Tyatira sprak, is het mogelijk dat Lydia degene was die door de Heer werd gebruikt om het evangelie in die stad te brengen.

Opmerking 2 bij Handelingen 16:14: Tyatira was een stad in Asia (zie opmerking 3 bij Hand. 16:6) in de provincie Lydia. Het lag op de weg tussen Pergamum en Sardis. De mensen van Tyatira stonden bekend om hun vaardigheid van het purperverven en Lydia die purper verkocht, kwam daar vandaan. Er is geen verslag van dat Paulus in Tyatira sprak, maar er werd een christelijke gemeente gesticht, waarschijnlijk vanwege de getuigenis van Lydia of van anderen aan wie Paulus in Asia het evangelie had gebracht.

15 En toen zij gedoopt was en haar huis, nodigde zij ons, zeggende: Indien gij van oordeel zijt, dat ik de Here getrouw ben, neemt dan uw intrek in mijn huis. En zij drong ons ertoe.

16 En het geschiedde, toen wij naar de gebedsplaats gingen, dat een zekere slavin, die een waarzeggende geest had, ons tegenkwam, welke aan haar eigenaars met waarzeggen veel voordeel aanbracht.

Opmerking 1 bij Handelingen 16:16: Het Griekse woord dat voor waarzeggen wordt gebruikt is "manteuomai" wat bovenaards betekent, het uitoefenen van voorspellen. Dit is de enige keer dat dit woord in het Nieuwe Testament wordt gebruikt. Het verschilt van tovenarij in die zin dat waarzeggen het voorspellen van de toekomst is terwijl tovenarij allerhande vormen aanneemt, zoals het uitspreken van bezweringen, het gebruik van drugs, drankjes, toverspreuken, amuletten, enz.

Deze waarzeggerij komt overeen met alle goddeloze manieren waarop mensen tegenwoordig de toekomst proberen te voorspellen, zoals horoscopen, het lezen van theebladeren en tarotkaarten enz., handpalmlezers, kristallen bollen en ga zo maar door. Het meisje in dit vers was demonisch bezeten en degenen die tegenwoordig beweren dat zij deze krachten hebben zijn dat ook.

17 Deze liep Paulus en ons achterna, luid roepende: Deze mensen zijn dienstknechten van de allerhoogste God, die u de weg tot behoudenis boodschappen.

Opmerking 2 bij Handelingen 16:17: Alles wat dit meisje zei over Paulus en zijn metgezellen was waar. Hoe kon iemand die door demonen bezeten was de waarheden die zij predikten zo duidelijk verkondigen?

Zij deed het als een bespotting. Het was welbekend bij iedereen in dat gebied dat dit meisje door geesten bezeten was. Het was geen goede zaak dat zij de boodschap van Paulus bevestigde. Het leidde ertoe dat de mensen gingen geloven dat Jezus en deze demonische geesten samenwerkten.

Dit is een goed voorbeeld dat niet iedere geest die de goede woorden spreekt van God is. Als de Schrift zegt "iedere geest die belijdt dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, is uit God"⁴³ gaat het over meer dan woorden. Het gaat over een manier van leven (zie opmerking 1 bij Marc. 1:24)⁴⁴. Eén van de grootste afknappers van het evangelie zijn zij die de juiste dingen zeggen maar er niet naar leven.

18 En dit deed zij vele dagen lang. Maar toen dit Paulus verdroot, wendde hij zich tot de geest en zei: Ik gelast u in de naam van Jezus Christus van haar uit te gaan. En hij ging uit op datzelfde uur.

Opmerking 3 bij Handelingen 16:18: Paulus verdreef deze demon niet meteen. Hij wachtte vele dagen. Net zoals in het geval van Elymas de tovenaer had Paulus misschien wat tijd nodig om waar te nemen of dit meisje geloof had (zie opmerking 6 bij Hand. 13:9)⁴⁵. Er wordt ook nergens vermeld dat dit meisje werd bekeerd na haar bevrijding, dus hij aarzelde misschien om de demon uit te drijven in de wetenschap dat zonder Christus in haar leven de demonen terug zouden komen waarbij het er voor haar nog erger zou zijn (zie opmerking 4 bij Matt. 12:44)⁴⁶.

Kennelijk grijpt de Heer in iemands persoonlijke leven niet tegen iemands wil in, behalve dan als veroordeling (zie opmerking 5 bij Handelingen 13:9)⁴⁷. Als iemand eenmaal onder het bestraffende oordeel van God komt, is er geen

berouw meer mogelijk (Rom. 2:4)⁴⁸. Daarom stelde Paulus het misschien uit om deze demon uit te drijven in de hoop dat dit meisje positief op het evangelie zou reageren en wedergeboren zou worden.

Toen hij merkte dat ze niet zou veranderen, maar dat ze in plaats daarvan anderen van het evangelie afhield, was hij wel gedwongen om in te grijpen. Dit was misschien de reden "dat het hem verdroot" (zie opmerking 4 bij dit vers.)

Opmerking 4 bij Handelingen 16:18: Er kunnen verschillende redenen zijn geweest waarom het Paulus verdroot. Paulus kon er verdriet van hebben gehad omdat de daden en woorden van dit meisje anderen van het geloof in Christus afhielden. Het is ook mogelijk dat hij verdriet had ter wille van het meisje.

Hij had het vele dagen uitgesteld om deze geest uit te drijven, niet omdat hij niet de macht had om dit te doen, maar omdat onder het nieuwe verbond God niet oordeelt op een bestraffende manier en kennelijk ongelovigen alleen maar veroordeelt als een laatste redmiddel (zie opmerking 4 bij Hand. 12:23)⁴⁹. Paulus wist dat als hij tegen de wil van het meisje de geest zou uitdrijven, er weinig tot geen kans was dat ze ooit berouw zou tonen en tot de Heer zou komen, en dat deed hem verdriet. Toch moest het gedaan worden ter wille van de anderen die zij probeerde van het geloof af te houden.

Opmerking 5 bij Handelingen 16:18: Paulus sprak tot de geest, niet tot het meisje (zie opmerking 2 bij Marcus 8:33).⁵⁰

Opmerking 6 bij Handelingen 16:18: De Schrift zegt dat de geest hetzelfde uur uitging, niet meteen. Het kan slechts een paar momenten van dat uur zijn geweest, maar dit zet wel het precedent dat er enige tijd kan verstrijken tussen het moment waarop iemand de duivel gebiedt om eruit te komen en wanneer hij feitelijk uitgaat. Er is geen aanwijzing dat Paulus meer dan één keer de geest bleef gebieden om uit te gaan.

19 Toen nu haar eigenaars zagen, dat hun kans op voordeel verdwenen was, grepen zij Paulus en Silas en sleurden hen naar de markt voor de overheid, 20 en toen zij hen bij de hoofdlieden gebracht hadden, zeiden zij: Deze mensen brengen onze stad in rep en roer, daar zij Joden zijn, 21 en zij verkondigen zeden, die wij als Romeinen niet mogen aanvaarden of volgen.

Opmerking 1 bij Handelingen 16:21: Paulus en Silas leerden deze mensen beslist niet om de wet te breken. De zeden waarnaar verwezen werden gingen er waarschijnlijk over dat er maar één ware God is (zie opmerking 5 bij Hand. 17:18)⁵¹. De Romeinen aanbaden de keizer als een godheid.

22 Ook de menigte schoolde tegen hen samen en de hoofdlieden scheurden hun de kleren van het lijf en lieten hen met de roede geselen; 23 en na hun vele slagen gegeven te hebben, wierpen zij hen in de gevangenis met bevel aan de bewaarder hen zorgvuldig te bewaken. 24 Daar deze zulk een bevel ontvangen had, zette hij hen in de binnenste kerker en sloot hun voeten zorgvuldig in het blok.

Opmerking 2 bij Handelingen 16:24: Het blok was een Romeins martelwerktuig, dat niet alleen gaten had voor het hoofd en de armen, maar meerdere gaten voor de benen, zodat deze gedwongen uit elkaar gespreid konden worden in pijnlijke houdingen. Het ongemak en de pijn van het blok, gevoegd bij de pijn van de vele striemen, gaven Paulus en Silas meer redenen om te klagen dan de meeste mensen tegenwoordig hebben, en toch kozen zij ervoor om te bidden en Gods lof te zingen (zie opmerking 2 bij Joh. 14:1)⁵².

25 Maar omstreeks middernacht baden Paulus en Silas en zongen Gods lof, en de gevangenen luisterden naar hen.

Opmerking 3 bij Handelingen 16:25: Het moet haast wel dat Paulus en Silas er niet veel voor voelden om te bidden en Gods lof te zingen (zie opmerking 2 bij vers 24). Het ging rechtstreeks tegen hun natuurlijke gevoelens in en ze moesten met opzet hun wil ertoe zetten om te gaan prijzen. Dit is de manier waarop we in geloof overvloeien in dankzegging (Kol. 2:7)⁵³ en het resultaat was een bovennatuurlijke bevrijding. Als we in geloof prijzen in plaats van klagen in pijn, zullen wij ook Gods wonderbaarlijke kracht ervaren. Als zij het konden doen, dan kunnen wij het ook (Kol. 1:12)⁵⁴.

Opmerking 4 bij Handelingen 16:25: Er wordt speciaal vermeld dat de gevangenen Paulus en Silas hoorden bidden en Gods lof zingen. Dit was gedaan om uit te leggen waarom geen enkele gevangene ontsnapte toen er een aardbeving kwam en de deuren van hun cellen opengingen. Kennelijk waren ze zodanig aangeraakt door het vertoon van vreugde en geloof van Paulus en Silas dat ze herkenden dat de aardbeving een directe ingreep van God was en ze volgden het voorbeeld van Paulus en Silas om niet uit de gevangenis weg te vluchten. Dit was net zo'n groot wonder als de aardbeving.

26 Doch plotseling kwam er een zware aardbeving, zodat de grondvesten der gevangenis schudden; en terstond gingen alle deuren open en de boeien van allen raakten los.

Opmerking 5 bij Handelingen 16:26: Deze aardbeving had geen natuurlijke oorzaak. Het was een krachtige demonstratie van Gods kracht en werd opgewekt door het gebed en de lofprijs van de apostelen. Lofprijs is een krachtig middel dat aardbevingen of ieder ander wonder dat we nodig hebben kan veroorzaken.

Opmerking 6 bij Handelingen 16:26: Al deze gevangenen werden bevrijd en toch gingen ze niet weg. Ze waren al geestelijk bevrijd door het geloof dat ze in Paulus en Silas hoorden. Als iemand waarlijk de vrijheid van binnen ervaart die alleen God kan voortbrengen, dan worden de dingen, waar ze alles voor gegeven zouden hebben, opeens onbelangrijk.

27 En de bewaarder, uit zijn slaap opgeschrikt, zag de deuren der gevangenis openstaan, trok zijn zwaard en was op het punt zelfmoord te plegen, in de waan, dat de gevangenen ontsnapt waren.

Opmerking 7 bij Handelingen 16:27: De reden dat de bewaarder zelfmoord wilde plegen is omdat de Romeinse wet een doodstraf had ingesteld als een bewaarder zijn gevangenen liet ontsnappen. In plaats van een terechtstelling onder ogen te moeten zien, besloot hij dat hij liever zelfmoord wilde plegen (Hand. 12:19)⁵⁵.

De Heer gebruikte Paulus om aan de bewaarder uit te leggen wat God voor hem had gedaan. Als Paulus niet tussenbeide was gekomen, zou deze bewaarder gestorven zijn. Op dezelfde manier heeft de Heer ons geroepen om deze hopeloze wereld te vertellen dat God in redding voor de mensen heeft voorzien. Als we het evangelie niet vertellen, zullen veel mensen hun leven verwoesten.

Opmerking 8 bij Handelingen 16:27: Deze bewaarder pleegde bijna zelfmoord en zou een eeuwigheid zonder Christus zijn binnengegaan, net toen God in een groot wonder voor hem had voorzien. Maar hij dacht dat hij in een situatie was waaruit hij niet kon ontsnappen.

Net zo heeft satan veel mensen ervan overtuigd dat hun situatie hopeloos is, terwijl de waarheid is dat God al een wonder voor hen heeft voorbereid. Door geloof kunnen wij Gods wonder waarnemen in plaats van onze problemen.

28 Maar Paulus riep met luider stem: Doe uzelf geen kwaad, want wij zijn allen hier!

29 En hij liet licht brengen, sprong naar binnen en wierp zich, bevende over al zijn leden, voor Paulus en Silas neder.

Opmerking 1 bij Handelingen 16:29: Het Griekse woord dat hier is vertaald met "sprong naar binnen" is "eispedao", wat plotseling springen, toesnellen, binnenvallen betekent. Dit benadrukt de verbazing van de bewaarder dat de gevangenen nog steeds in hun cellen zaten nadat alle ketenen waren losgegaan na de aardbeving (zie opmerkingen 4 en 7 bij Handelingen 16:25 en 27).

30 En hij leidde hen naar buiten en zei: Heren, wat moet ik doen om behouden te worden?

Opmerking 2 bij Handelingen 16:30: De vraag van deze bewaarder vertoonde zeer veel overeenkomsten met de vraag van de rijke aan Jezus (zie opmerkingen 1 en 2 bij Matt. 19:16 en 17)⁵⁶, en toch was er een groot verschil in wat zij vroegen. De rijke jongeling legde de nadruk op "wat voor goeds kan IK doen", terwijl deze bewaarder berouw toonde en eenvoudigweg vroeg wat de Heer van hem wilde.

De nederige houding die deze bewaarder liet zien is een wezenlijke vereiste voor redding. Niemand kan zijn totale geloof in Jezus als Redder stellen, tenzij hij geen geloof meer heeft in zichzelf en zijn eigen goede werken.

31 En zij zeiden: Stel uw vertrouwen op de Here Jezus en gij zult behouden worden, gij en uw huis.

Opmerking 3 bij Handelingen 16:31: Het antwoord van Paulus en Silas aan de bewaarder wat hij moest doen om gered te worden, is precies hetzelfde als het antwoord van Jezus aan de Joden in Johannes 6:29.⁵⁷ Geloof in wat Jezus voor ons heeft gedaan, is de enige vereiste en het enige wat wij kunnen doen om redding te krijgen (zie opmerkingen 2 en 3 bij Lucas 11:42 en 44)⁵⁸.

Paulus en Silas zeiden niet dat deze man zijn zonden moest belijden. Tegenwoordig wordt in het algemeen aan de mensen verteld dat ze dit moeten doen. Het kan wel van toepassing zijn als iemand door het belijden van zijn zonden toegeeft dat hij schuldig is en een Verlosser nodig heeft. Maar het geloof dat iemand iedere individuele zonde moet belijden om gered te kunnen worden is niet gebaseerd op de Schrift. Wat zou er gebeuren als we een zonde zouden vergeten? Zou die niet vergeven worden? We belijden niet zozeer onze zonden, maar we belijden ons geloof in het offer van Jezus als de volmaakte betaling voor onze zonden (zie opmerking 7 bij Marc. 1:5)⁵⁹.

Opmerking 4 bij Handelingen 16:31: Veel mensen hebben dit vers verkeerd gebruikt als een belofte dat hun geliefden gered zullen worden als zij in geloof voor hun redding geloven. Maar dat is niet de betekenis van dit vers. We kunnen op ons geloof niet iemand wedergeboren laten worden, zelfs als het naaste familie is. Paulus en Silas zeiden alleen maar dat deze bewaarder wedergeboren kon worden door in de Here Jezus Christus te geloven en hetzelfde zou gelden voor zijn gezinsleden als zij zouden geloven.

Dat wil niet zeggen dat er geen Schriftplaatsen zijn die ons aanmoedigen om voor de redding van onze gezinsleden en vrienden te geloven. Die zijn er wel (zie opmerking 1 bij Matt. 9:38)⁶⁰, maar dit vers hoort er niet bij.

32 En zij spraken het woord Gods tot hem in tegenwoordigheid van allen, die in zijn huis waren.

Opmerking 5 bij Handelingen 16:32: De Heer had een wonder voor deze bewaarder verricht dat voor hem groter was dan te zien dat blinde ogen opengingen of dat verlamden konden lopen. Het leven van de bewaarder was op een bovennatuurlijke manier gespaard gebleven. Deze bewaarder, die nog maar een paar uren eerder op Paulus en Silas had neergekeken als ordinaire misdadigers en ze ongetwijfeld ruw had behandeld door hen in een kerker te werpen en ze in een blok vast te zetten, knielde nu voor hun voeten neer.

Dit wonder kon door het verharde hart van deze man doordringen en kreeg zijn aandacht. Het was echter het Woord van de Heer dat de redding bracht aan deze man (zie opmerking 2 bij Marc. 16:20)⁶¹. De Heer zal heel veel dingen gebruiken om ons te bereiken, maar we kunnen alleen maar wedergeboren worden door het geloof te ontvangen dat komt door het horen van het Woord van Christus (Rom. 10:17; 1 Petr. 1:23;⁶² zie opmerking 2 bij Luc. 8:11)⁶³.

33 En in datzelfde uur van de nacht nam hij hen mede om hun striemen af te wassen, en hij liet zichzelf en al de zijnen terstond dopen;

34 en hij bracht hen naar boven in zijn huis en richtte een tafel aan, en hij verheugde zich, dat hij met zijn gehele huis tot het geloof in God gekomen was.

Opmerking 6 bij Handelingen 16:34: Als de Heer Paulus en Silas niet had gebruikt, zou deze bewaarder dood zijn geweest. Nu was hij niet alleen nog in leven, maar hij had eeuwig leven in Jezus gevonden en hij verheugde zich. Wat een contrast! Wat een Redder!

35 En toen het dag was geworden, zonden de hoofdlieden de gerechtsdienaars om te zeggen: Laat die mensen vrij.

Opmerking 1 bij Handelingen 16:35: De gevangenis kon Paulus en Silas niet vasthouden. De Heer had hen al op een wonderbaarlijke manier bevrijd en ze aten met hun bewaarder. Nu maken zij bekend dat ze Romeinse burgers waren, en de gevangenen zijn nu degenen die gevangen nemen geworden. Op dezelfde manier kan de Heer ons laten triomferen over iedere ongunstige situatie (2 Kor. 2:14)⁶⁴, hoe onmogelijk deze ook mag lijken.

36 En de bewaarder deelde dit bericht aan Paulus mede: De hoofdlieden hebben doen weten, dat gij moet vrijgelaten worden; vertrekt dan nu en gaat heen in vrede.

37 Maar Paulus zei tot hen: Zij hebben ons, hoewel wij Romeinen zijn, zonder vorm van proces in het openbaar gegeseld en in de gevangenis gezet, en willen zij ons er nu ongemerkt uitzetten? Geen sprake van; laten zij zelf komen en ons eruit leiden.

Opmerking 2 bij Handelingen 16:37: De Romeinse wet verbiedt dat een Romeinse burger wordt vastgebonden en geslagen zonder een gerechtelijk vonnis (Hand. 22:25-29)⁶⁵. Geen enkele Romein kon tot de dood worden veroordeeld zonder de gelegenheid te hebben zich bij zijn aanklagers tegen de aanklacht te verdedigen (Hand. 25:16)⁶⁶. De Romeinen beschouwden ieder onrecht dat een individuele burger werd aangedaan als een belediging aan geheel Rome. Daarom zou iedere Romeinse ambtenaar die deze wetten overtrad zeker gestraft worden, waarschijnlijk wel met de dood.

Opmerking 3 bij Handelingen 16:37: Het is interessant dat Paulus en Silas de hoofdlieden niet voordat zij geslagen werden hadden verteld dat zij Romeinse burgers waren. Ze hadden de striemen en de gevangenneming kunnen vermijden. Bij een andere gelegenheid ontliiep Paulus een pak slaag door zijn burgerschap bekend te maken. Het is echter duidelijk dat het eigenlijk veel beter uitpakte zoals het nu gebeurde.

Het is voldoende om te zeggen dat de Heer hem moet hebben geleid in de manier waarop ze het deden. De meeste mensen zouden er niet voor hebben opengestaan als de Heer hen in een dergelijke richting had geleid, omdat het gepaard ging met fysieke pijn en persoonlijk lijden. Niemand zal ooit op een succesvolle manier door de Heer geleid kunnen worden, totdat zij "hun Ik" hebben aangepakt.

Opmerking 4 bij Handelingen 16:37: Dit zou kunnen worden opgevat dat Paulus de hoofdlieden betaald zette voor hun behandeling van Silas en hemzelf. Maar dat zou rechtstreeks ingaan tegen het onderwijs van Jezus (Matt. 5:38-48)⁶⁷ en

wat Paulus zelf leerde in Romeinen 12:17-21.⁶⁸ Daarom kon het motief van Paulus niet wraak zijn geweest.

Het is mogelijk dat Paulus zijn reputatie publiekelijk gerehabiliteerd wilde zien ter wille van het evangelie. De hoofdleden hadden hem publiekelijk veroordeeld als misdadigers en daarmee het evangelie dat zij predikten gelasterd. Een publiekelijke verontschuldiging zou ervoor zorgen dat hun boodschap voortgang kon vinden en het zelfs bevorderen, omdat hun rehabilitatie het gesprek van de dag zou worden.

Het is ook mogelijk dat Paulus deze heersers op hun plaats wilde zetten om te verhinderen dat ze andere gelovigen zouden lastig vallen, als zij doorgingen om het evangelie te verspreiden. Deze hoofdleden waren bang gemaakt door de wetenschap dat ze uit hun ambt konden worden gezet of zelfs konden worden gedood (zie opmerking 2 bij dit vers) als Paulus en Silas tegen hun behandeling in Filippi protesteerden. Paulus en Silas hadden hen "in een wurggreep".

Paulus deed zijn voordeel met de situatie om de zaak van Christus te bevorderen en zette daarbij een precedent dat het soms in orde is voor een christen om zichzelf te laten gelden en de rechten te eisen die hem door zijn regering zijn gegeven. Dit betekent niet dat we geen acht hoeven te slaan op de instructies van Jezus om de andere wang toe te keren. Het hangt allemaal af van ons motief. Als ons motief is om degene die ons nadeel heeft berokkend, pijn te doen, dan zou het verkeerd zijn om onszelf te verdedigen. Aan de andere kant, als we geen wrok tegen iemand koesteren, maar als legitieme handelingen ondernomen kunnen worden om te voorkomen dat het onrecht weer gebeurt, dan kunnen we dat doen.

38 En de boden brachten deze woorden over aan de hoofdleden. En dezen werden bevreesd, toen zij hoorden, dat het Romeinen waren;

39 en zij kwamen het hun verzoeken, en toen zij hen de gevangenis uitgeleid hadden, vroegen zij hun de stad te verlaten.

40 En uit de gevangenis gekomen, gingen zij naar Lydia, en zij zagen de broeders en spraken hen bemoedigend toe en vertrokken.

Opmerking 5 bij Handelingen 16:40: Het werk van Paulus in Filippi had beslist veel weerstand ondervonden, maar het was de moeite waard geweest. Er werd een gemeente gesticht in Filippi, waarvan Paulus later zei dat het de enige gemeente was die financieel in zijn bediening investeerde (Fil. 4:14). Twee keer stuurden ze geld naar Paulus toen hij in Tessalonica was (Fil. 4:16), één keer toen hij in Korinte was (2 Kor. 11:9), en zelfs vele jaren later, toen Paulus in de gevangenis te Rome was (Fil. 4:14, 18)⁶⁹. Er moeten blijvende relaties zijn aangegaan, want toen Paulus in de gevangenis in Rome was, schreef hij: "God toch is mijn getuige, hoezeer ik met de ontferming van Christus Jezus naar u allen verlang." (Fil. 1:8)

Eindnoten Handelingen 16:

(Om in Word terug te gaan: zet de cursor in de eindnoot, klik rechts, kies "Ga naar eindnoot")

¹ *Matt. 6:32 Want naar al deze dingen gaat het zoeken der heidenen uit. Want uw hemelse Vader weet, dat gij dit alles behoeft.*

Opmerking 5 bij Matt. 6:32: Technisch gesproken is een heiden iedereen die niet een Jood is. De term werd synoniem met "goddeloze", omdat alle heidenen "uitgesloten waren van het burgerrecht van Israël en vreemd aan de verbonden der belofte, zonder hoop en God in deze wereld" (Ef. 2:12). In deze betekenis is het woord hier gebruikt.

² 1 Kor. 4:17 Juist hierom heb ik Timoteüs tot u gezonden, die mij een geliefd en trouw kind is in de Here. Hij zal u mijn wegen in Christus [Jezus] indachtig maken, zoals ik die overal in elke gemeente leer.

³ 1 Tim. 1:2 aan Timoteüs, mijn waar kind in het geloof: genade, barmhartigheid en vrede zij u van God, de Vader, en van Christus Jezus, onze Here.

⁴ 2 Tim. 1:5 en dan komt mij voor de geest uw ongeveinsd geloof, zoals het eerst gewoond heeft in uw grootmoeder Loïs en uw moeder Eunike, en ook – daarvan ben ik overtuigd – (woont) in u.

⁵ Hand. 17:14-15 Doch de broeders lieten toen terstond Paulus vertrekken in de richting van de zee, maar Silas en Timoteüs bleven daar achter. En Paulus' geleiders brachten hem te Athene en vertrokken met de opdracht aan Silas en Timoteüs om zo spoedig mogelijk bij hem te komen.
Hand. 18:5 En toen Silas en Timoteüs uit Macedonië kwamen, wijdde Paulus zich geheel aan de prediking, waarin hij de Joden betuigde, dat Jezus de Christus is.

⁶ Hand. 19:22 En hij zond twee van zijn helpers, Timoteüs en Erastus, naar Macedonië, maar hij bleef zelf nog een tijd lang in Asia.

⁷ 1 Tim. 1:3 Doe, zoals ik u bij mijn reis naar Macedonië aangeraden heb: blijf nog te Efeze, om sommigen te bevelen geen andere leer te brengen.

⁸ Hand. 20:4 En Sopater, de zoon van Pyrrus, uit Berea, en van de Tessalonicenzen Aristarchus en Secundus, en Gajus uit Derbe en Timoteüs, en uit Asia Tychikus en Trofimus, vergezelden hem.

⁹ Fil. 1:1 Paulus en Timoteüs, dienstknechten van Christus Jezus, aan al de heiligen in Christus Jezus, die te Filippi zijn, tezamen met hun opzieners en diakenen.

Kol. 1:1-2 Paulus, door de wil van God een apostel van Christus Jezus, en Timoteüs onze broeder, aan de heilige en gelovige broeders in Christus te Kolosse: genade en vrede zij u van God, onze Vader.

Filemon 1:1 Paulus, een gevangene van Christus Jezus, en Timoteüs, de broeder, aan de geliefde Filemon, onze medearbeider.

¹⁰ Fil. 2:19 Ik hoop in de Here Jezus Timoteüs spoedig tot u te zenden, opdat ook ik welgemoed moge zijn, wanneer ik vernomen heb, hoe het u gaat.

¹¹ Fil. 2:20-22 Ik hoop in de Here Jezus Timoteüs spoedig tot u te zenden, opdat ook ik welgemoed moge zijn, wanneer ik vernomen heb, hoe het u gaat. Want ik heb niemand die zó eens geestes (met u) is, om uw belangen getrouw te behartigen; want allen zoeken zij hun eigen belang, niet de zaak van Christus Jezus. Zijn beproefde trouw kent gij echter, dat hij, gelijk een kind zijn vader, mij in de dienst van het evangelie heeft geholpen.

¹² 1 Tim. 1:18 Deze opdracht vertrouw ik u toe, mijn kind Timoteüs, overeenkomstig de profetieën, die vroeger aangaande u zijn uitgesproken, opdat gij, u daarnaar richtend, de goede strijd strijdt met geloof en met een goed geweten.

1 Tim. 4:14 Veronachtzaam de gave in u niet, die u krachtens een profetenwoord geschonken is onder handoplegging van de gezamenlijke oudsten.

2 Tim. 1:6 Om die reden herinner ik u eraan, de gave Gods aan te wakkeren, die door mijn handoplegging in u is.

¹³ 1 Tim. 4:12 Niemand schatte u gering om uw jeugdige leeftijd, maar wees een voorbeeld voor de gelovigen in woord, in wandel, in liefde, in geloof en in reinheid.

¹⁴ Hebr. 13:23 Weet, dat onze broeder Timoteüs in vrijheid gesteld is; als hij spoedig komt, zal ik met hem u bezoeken.

¹⁵ 2 Tim. 3:15 en dat gij van kindsbeen af de heilige schriften kent, die u wijs kunnen maken tot zaligheid door het geloof in Christus Jezus.

¹⁶ 1 Tim. 3:7 Hij moet ook gunstig bekend zijn bij de buitenstaanden, opdat hij niet in opspraak kome en in een strik des duivels valle.

¹⁷ *Hand. 15:1 En sommigen, uit Judea gekomen, leerden de broeders: Indien gij u niet besnijden laat naar het gebruik van Mozes, kunt gij niet behouden worden.*

Opmerking 2 bij Handelingen 15:1: Om het standpunt van de Joden ten aanzien van besnijdenis te begrijpen, is het nodig om de besnijdenis in het Oude Testament een beetje te begrijpen, en hoe de Joden dit verkeerd hadden beoordeeld.

In Genesis 17:9-14 was het verbond van de besnijdenis aan Abram gegeven. In vers 14 zei de Heer dat iedere man die het vlees van zijn voorhuid niet laat besnijden uitgeroeid zou worden. Dit legde een grote nadruk op de daad van besnijdenis, maar zoals Paulus in Romeinen 4:3-13 uitlegt, was Abraham al gerechtvaardigd door geloof voordat hij besneden werd. Tenminste 13 jaar voordat de Heer aan Abram opdroeg om zich te laten besnijden (Gen. 17:24-26), werd Abram gered door zijn geloof (Gen. 15:6). De Joden waren gericht op de uiterlijke daad van gehoorzaamheid in plaats van op de innerlijke daad van geloof waardoor Abraham gehoorzaam was geworden. Dit was ook de bron van twist tussen Jezus en de religieuze leiders. Zij legden de nadruk op de uiterlijke daden die de Heer had bevolen om te doen en ze gingen volkomen voorbij aan de motieven van het hart (Matt. 23:27-28), terwijl Jezus zei dat als iemand zijn hart zou reinigen, het onvermijdelijk was dat zijn daden ook zouden veranderen (zie opmerking 21 bij Matt. 23:26).

De waarheid van redding door geloof was in het Jodisme verloren gegaan, en hoewel veel Joden in Jezus als hun Redder waren gaan geloven, probeerden ze geloof en het houden van de geboden te mengen alsof voor de redding deze beide nodig zouden zijn.

Paulus werd Gods voorvechter voor de leer van redding door genade. Zelfs Petrus en Barnabas worstelden met deze kwestie (Gal. 2:11-21). Aan het einde van zijn leven schreef Petrus over Paulus en zei hij dat zijn onderwijs moeilijk te begrijpen was, maar dat alleen diegenen die onkundig en onstandvastig waren er weerstand tegen boden (2 Petr. 3:15-16).

De vraag of heidenen wel of niet besneden moesten worden, welke op deze gemeentevergadering werd besproken, was feitelijk een zaak of geloof wel of niet de basis voor redding was, of dat het geloof plus het houden van de geboden was. Door het getuigenis van Petrus overtuigde de Heer de oudsten dat besnijdenis (of het houden van ieder ander gebod) niet nodig was voor redding als er geloof in Jezus was (Rom. 3:28). Dit is de fundamentele waarheid van het Nieuwe Testament en het is de belangrijkste leerstelling van de Nieuwtestamentische brieven aan de Romeinen, de Galaten, de Efeziërs en de Hebreëën.

¹⁸ *Hand. 15:23 En men schreef door hun bemiddeling: De apostelen en oudsten groeten als broeders de broeders uit de heidenen in Antiochië, Syrië en Cilicië.*

¹⁹ Gal. 5:2-4 Zie, ik, Paulus, zeg u: indien gij u laat besnijden, zal Christus u geen nut doen. Nogmaals betuig ik aan ieder, die zich laat besnijden, dat hij verplicht is de gehele wet na te komen. Gij zijt los van Christus, als gij door de wet gerechtigheid verwacht; buiten de genade staat gij.

²⁰ 1 Kor. 8:9 Maar ziet toe, dat deze bevoegdheid van u niet tot aanstoot voor de zwakken worde.

1 Kor. 8:13 Daarom, indien wat ik eet, mijn broeder aanstoot geeft, wil ik in eeuwigheid geen vlees meer eten, om mijn broeder geen aanstoot te geven.

²¹ Gal. 2:3-4 Maar zelfs Titus, die bij mij was, werd, ofschoon hij een Griek was, toch niet gedwongen zich te laten besnijden; en dat met het oog op de binnengedrongen valse broeders, lieden, die waren binnengeslopen, om onze vrijheid, die wij in Christus Jezus hebben, te bespieden, en zo ons tot slavernij te brengen.

²² Openb. 1:11 zeggende: Hetgeen gij ziet, schrijf dat in een boek en zend het aan de zeven gemeenten: naar Efeze, en naar Smyrna, en naar Pergamum, en naar Tyatira, en naar Sardes, en naar Filadelfia en naar Laodicea.

²³ *Hand. 20:13 Maar wij gingen vooruit aan boord en voeren naar Assus om Paulus daar op te nemen, want zo had hij het beschikt, daar hij zelf te voet wilde gaan.*

²⁴ Openb. 2:12 En schrijf aan de engel der gemeente te Pergamum:

²⁵ Matt. 28:19-20 Gaat dan henen, maakt al de volken tot mijn discipelen en doopt hen in de naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes en leert hen onderhouden al wat Ik u bevolen heb. En zie, Ik ben met u al de dagen tot aan de voleinding der wereld.

²⁶ Hand. 9:15 Maar de Here zei tot hem: Ga, want deze is Mij een uitverkoren werktuig om mijn naam te brengen voor heidenen en koningen en [de] kinderen Israëls.

²⁷ Hand. 9:17 *En Ananias ging heen en kwam in het huis, en hij legde hem de handen op en zei: Saul, broeder, de Here heeft mij gezonden, Jezus, die u verschenen is op de weg, waarlangs gij gekomen zijt, opdat gij weer zoudt zien en met de heilige Geest vervuld worden.*

Opmerking 7 bij Handelingen 9:17: Door het lezen van wat Saulus zelf vertelde over deze zelfde gebeurtenis (Hand. 22:12-16) kunnen we opmaken dat Ananias ook tot Saulus sprak over de roeping die God op zijn leven had gelegd, waarschijnlijk op grond van de informatie die de Heer hem in vers 15 gaf.

²⁸ Hand. 20:6 Maar wij voeren na de dagen der ongezuurde broden van Filippi af en kwamen binnen vijf dagen bij hen te Troas aan, waar wij zeven dagen doorbrachten.

²⁹ 2 Tim. 4:13 Als gij komt, breng dan de mantel mede, die ik te Troas bij Karpus liet liggen, en ook de boeken, vooral de perkamenten.

³⁰ Hand. 18:12 *Maar toen Gallio landvoogd van Achaje was, keerden zich de Joden als één man tegen Paulus en brachten hem voor de rechterstoel,*

Opmerking 11 bij Handelingen 18:12: Achaje was oorspronkelijk een staat in Griekenland. Toen de Romeinen Griekenland veroverden, verdeelden zij het land in twee provincies: Macedonië (zie opmerking 1 bij Hand. 16:9) en Achaje. Achaja was de zuidelijke provincie met Korinte als hoofdstad (zie opmerking 1 bij Hand. 18:1).

³¹ Hand. 17:1 *En hun weg nemende over Amfipolis en Apollonia, kwamen zij te Tessalonica, waar een synagoge der Joden was.*

Opmerking 1 bij Handelingen 17:1: De naam "Amfipolis" betekent "aan alle kanten beknelde". Deze naam komt van het feit dat de stad aan een bocht in de mond van de rivier Strymon lag, zodat het bijna aan alle kanten beknelde was. Amfipolis was een stad in Macedonië (zie opmerking 1 bij Hand. 16:9), ongeveer 50 km ten zuidwesten van Filippi (zie opmerking 6 bij Hand. 16:12). Dit is de enige keer dat Amfipolis in de Schrift wordt vermeld.

Opmerking 2 bij Handelingen 17:1: De naam Apollonia betekent "behorend tot Apollo". Dit was een stad in Macedonië (zie opmerking 1 bij Hand. 16:9), ongeveer 45 km ten zuidwesten van Amfipolis en 50 km ten oosten van Tessalonica. Dit is de enige keer dat Apollonia in de Schrift wordt vermeld.

Opmerking 3 bij Handelingen 17:1: Tessalonica was een belangrijke stad in het westelijk deel van Macedonië (zie opmerking 1 bij Hand. 16:9). Het was een oude stad die oorspronkelijk Therma heette, wat "hete bron" betekent. Cassander, een opvolger van Alexander de Grote (zie opmerking 6 bij Hand. 16:12) vernoemde de stad naar zijn vrouw, Tessalonica. Het was zowel een belangrijk militair als commercieel centrum aan de kust van de Egeïsche Zee.

Paulus en Silas werden in Tessalonica vervolgd door ongelovige Joden en werden gedwongen om na slechts drie weken de stad te ontvluchten (vers 2), maar niet nadat ze een gemeente hadden gesticht waar Paulus later twee brieven aan schreef (1 en 2 Tessalonicenzen). Twee medewerkers van Paulus, Aristarchus en Secundus, kwamen van Tessalonica (Hand. 20:4; 27:2).

Tessalonica bestaat nog steeds in het huidige Griekenland en wordt Tessalonica of Salonica genoemd. Tegenwoordig heeft het een inwonertal van 100.000 mensen. In de Schrift wordt Tessalonica zesmaal genoemd.

³² Hand. 17:10 *Maar de broeders zonden terstond in de nacht Paulus en Silas naar Berea, die, daar aangekomen, naar de synagoge der Joden gingen.*

Opmerking 1 bij Handelingen 17:10: Berea was een stad in het zuidwestelijke deel van Macedonië (zie opmerking 1 bij Hand. 16:9), ongeveer 80 km ten westen van Tessalonica en 40 km landinwaarts van de Egeïsche Zee. Paulus predikte hier op zijn tweede zendingsreis en trok tweemaal door Berea op zijn derde zendingsreis (Hand. 20:1-4). De stad bestaat tegenwoordig nog steeds en wordt Verria of Boor genoemd. In vers 11 wordt speciaal genoemd dat de Bereanen zich gunstig onderscheidden van hun landgenoten in Tessalonica, omdat zij de Schriften onderzochten om na te gaan of het waar was wat Paulus en Silas predikten. Het resultaat was dat velen in de Heer Jezus Christus geloofden. In Handelingen 20:4 lezen we dat een medewerker van Paulus, Sopater, uit Berea kwam.

³³ Dan. 8:5 Maar terwijl ik nauwkeurig acht gaf, zie, daar kwam een geitebok vanuit het westen over de gehele aarde zonder de aarde aan te raken; en de bok had een opvallende horen tussen zijn ogen. Dan. 8:8 De geitebok nu maakte zich bovenmate groot, maar toen hij machtig werd, brak de grote horen af, en vier opvallende horens rezen in diens plaats op, naar de vier windstreken des hemels. Dan. 8:20-23 De ram die gij gezien hebt, met de twee horens, doelt op de koningen der Meden en Perzen, en de harige geitebok op de koning van Griekenland, en de grote horen die tussen zijn ogen stond, dat is de eerste koning. En dat die afbrak en er vier in zijn plaats kwamen te staan: vier koninkrijken zullen uit het volk ontstaan, doch zonder zijn kracht. En in het laatst van hun koningschap, als de boosdoeners de maat hebben volgemaakt, zal er een koning opstaan, hard van aangezicht en bedreven in listen.

³⁴ Hand. 20:1-3 Nadat nu de opschudding was bedaard, riep Paulus de discipelen tot zich en sprak hen bemoedigend toe. Daarop nam hij afscheid en begaf zich op reis naar Macedonië. En nadat hij die streken doorreisde en hen uitvoerig toegesproken had, kwam hij in Griekenland. En toen hij daar drie maanden vertoefd had en de Joden een aanslag tegen hem smeedden, terwijl hij op het punt stond om over zee naar Syrië te gaan, kwam hij tot het besluit door Macedonië terug te keren.

³⁵ Hand. 19:29 En de stad werd een en al verwarring en zij stormden als één man naar het theater en sleurden Gajus en Aristarchus, Macedonische reisgenoten van Paulus, mede. Hand. 20:4 En Sopater, de zoon van Pyrrus, uit Berea, en van de Tessalonicenzen Aristarchus en Secundus, en Gajus uit Derbe en Timoteüs, en uit Asia Tychikus en Trofimus, vergezelden hem.

³⁶ Auteurschap

a. Bewijs uit de Bijbel – Hoewel er in het boek Handelingen geen aanspraak wordt gemaakt op het auteurschap, is er veel bewijs in de Bijbel te vinden dat Lucas de auteur is. Zowel het evangelie van Lucas als het boek Handelingen werden opgedragen aan Teofilus (Lucas 1:3, Hand. 1:1). Deze overeenkomst, gekoppeld aan de verklaring "Mijn eerste boek heb ik gemaakt, Teofilus, over al wat Jezus begonnen is te doen en te leren" laten er geen twijfel over bestaan dat Lucas de auteur was.

Bovendien wordt het bij nauwkeurige lezing van het boek Handelingen duidelijk dat de auteur een metgezel van Paulus was op veel van zijn reizen. Door de bewoordingen in Handelingen 20:4-5 kunnen andere metgezellen, zoals Sopater, Aristarchus, Secundus, Gaius, Timotheus, Tychicus en Trophimus worden uitgesloten.

De apostel Paulus verklaart echter zelf dat Lucas bij hem was tijdens zijn gevangenschap in Rome (Kol. 4:14, 2 Tim. 4:11, Fil. 24) en met name in 2 Timotheus 4:11 vermeldt hij dat "alleen Lucas nog bij mij is." Deze aanwezigheid van Lucas tijdens de gevangenschap van Paulus, gecombineerd met het gebruik van het woord "wij" in het verslag over de gevangenschap van Paulus bieden afdoende bewijs voor het auteurschap van Lucas.

b. Bewijs uit andere bronnen –Bronnen buiten de Bijbel om ondersteunen ruimschoots dat Lucas de auteur van het boek Handelingen is. De Muratorische Canon, die door Irenaeus (133-200 AD), Tertullius (160-200 AD), Clemens van Alexandria (150-215 AD) en Origenes (185-254 AD) werden gestaafd, beschouwde Lucas als de auteur van zowel het boek Handelingen als het evangelie van Lucas.

³⁷ Hand. 17:5-9 Maar de Joden werden afgunstig en namen enkelen van het minste straatvolk te hulp, veroorzaakten een oeloop, en brachten de stad in rep en roer; en zij stormden op het huis van Jason aan met de bedoeling hen voor de volksvergadering te brengen. Maar toen zij hen niet vonden, sleurden zij Jason en enige broeders voor de stadsbestuurders, en schreeuwden: Dezen, die de wereld in opschudding gebracht hebben, zijn ook hier gekomen, en Jason heeft hen in zijn huis opgenomen. En zij handelen allen in strijd met de geboden van de keizer door te beweren, dat er een andere koning, Jezus, is. En zij maakten de bevolking en de stadsbestuurders, die dit hoorden, ongerust. Doch toen dezen van Jason en de anderen een borgtocht hadden ontvangen, lieten zij hen vrij.

³⁸ Hand. 17:13 Maar toen de Joden uit Tessalonica bemerkten, dat het woord Gods ook te Berea door Paulus werd verkondigd, kwamen zij ook daar de scharen opzetten en verontrusten. Hand. 17:14-15 Doch de broeders lieten toen terstond Paulus vertrekken in de richting van de zee, maar Silas en Timoteüs bleven daar achter. En Paulus' geleiders brachten hem te Athene en vertrokken met de opdracht aan Silas en Timoteüs om zo spoedig mogelijk bij hem te komen.

³⁹ Joh. 15:2 *Elke rank aan Mij, die geen vrucht draagt, neemt Hij weg, en elke die wel vrucht draagt, snoeit Hij, opdat zij meer vrucht drage.*

Opmerking 48 bij Joh. 15:2: Dit snoeien is op vele manieren opgevat. De illustratie die Jezus gebruikt, heeft te maken met snoeien, en daarom hebben sommigen gezegd dat snoeien een pijnlijk proces is waarbij de

Heer ons snijdt en afhakt door dingen zoals ziekte, dood, armoede en andere vormen van tragedie, zodat we uiteindelijk meer vrucht zullen dragen. Dit onderwijs propageert niet alleen problemen als iets goeds, maar als een noodzakelijkheid als we meer vrucht willen dragen.

Deze gedachtengang stemt niet overeen met de rest van het Woord van God, of zelfs de context van dit vers. Het Griekse woord dat met "snoeien" is vertaald is "katharos", wat verwant is aan "kathairo", wat "vrij van onreinheden maken of zuiveren" betekent. De tekst maakt het erg duidelijk dat het snoeien waar Jezus van spreekt wordt gedaan door het Woord dat Hij tot ons gesproken heeft (Joh. 15:3).

Paulus zei in 2 Timoteüs 3:16-17 dat Gods Woord aan ons gegeven is om te onderrichten, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in gerechtigheid, opdat de mens Gods volkomen zij, tot alle goed werk volkomen toegerust. Dit is Gods methode om ons te snoeien. Hij heeft de hulp van de duivel daar niet bij nodig. Zijn Woord zal ons volkomen maken en tot alle goed werk volkomen toerusten.

Dat wil niet zeggen dat we niet door tragedie kunnen leren. Dat kunnen we wel. Maar God heeft een betere manier. Als we ten onrechte denken dat God tragedie in ons leven brengt om ons vruchtbaarder te maken, dan zullen we de tragedies niet weerstaan, zodat ze van ons zullen vluchten (Jak. 4:7). We leren allemaal door de tegenslagen in ons leven, maar degenen die deze tegenslagen met open armen ontvangen zullen erg te lijden hebben en ver achterlopen op degene die Gods Woord Zijn volmaakte werk in hem laat doen.

⁴⁰ Matt. 6:13 en leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze. [Want Uwer is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen.]

⁴¹ 1 Petr. 4:12 Geliefden, laat de vuurgloed, die tot beproeving dient, u niet bevreemden, alsof u iets vreemds overkwame.

⁴² Openb. 2:18 En schrijf aan de engel der gemeente te Tyatira:

⁴³ 1 Joh. 4:2 Hieraan onderkent gij de Geest Gods: iedere geest, die belijdt, dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, is uit God.

⁴⁴ *Marcus 1:24 zeggende: Wat hebt Gij met ons te maken, Jezus van Nazaret? Zijt Gij gekomen om ons te verdelen? Ik weet wel, wie Gij zijt: de heilige Gods.*

Opmerking 1 bij Marcus 1:24: De bewoording "heilige Gods" (of Heilige Israëls) wordt 52 keer in de Bijbel gebruikt. Zesenvertig keer staat het in het Oude Testament, en behalve twee verwijzingen, verwijst het iedere keer naar Jehovah God (voorbeelden: Jes. 30:15; 43:3,14-15; 54:5; Ezech. 39:7). David gebruikte de bewoording "heilige" voor de Messias (Psalm 16:10), zoals we kunnen zien in de uitleg van Petrus van Davids verklaring op de Pinksterdag (Hand. 2:25-32). Dat Jezus hier "de heilige Gods" genoemd wordt, is dus een andere duidelijke verwijzing naar Zijn Goddelijkheid.

Als we dit in gedachten houden, zou het erop kunnen wijzen dat deze onreine geest voldeed aan de voorwaarde van 1 Joh. 4:1-3 om te belijden dat Jezus Christus in het vlees gekomen is en dus uit God was. De Schrift maakt het echter duidelijk dat het hier een onreine of kwade geest betrof.

Het Griekse woord dat in 1 Joh. 4:2 met "belijdt" wordt vertaald, is "homologeó" en het is hetzelfde woord dat in Rom. 10:9-10 wordt gebruikt om behoudenis te belijden. Door het vergelijken van tekstplaatsen maakt Gods Woord duidelijk dat er meer voor nodig is om alleen maar de woorden "Jezus is mijn Heer" uit te spreken om wedergeboren te worden. Jezus zei: "Waarom noemt u me Here, Here en doet niet de dingen die Ik zeg?" (Luc. 6:46).

Jakobus zei: "Gij gelooft, dat God één is? Daaraan doet gij wèl, (maar) dat geloven de boze geesten ook en zij sidderen. Wilt gij weten, gij dwaze mens, dat het geloof zonder de werken niets uitwerkt?" (Jak. 2:19-20). Alleen maar omdat een geest belijdt dat Jezus de Christus is, of de "Heilige Gods" hoeft daarom nog niet te betekenen dat die geest uit God is omdat hij deze woorden zei. Je moet de geesten beproeven door te kijken naar de levensstijl van de individuen. Het is een grove vergissing om aan te nemen dat een geest uit God is, alleen maar omdat hij sommige woorden herhaalt, terwijl zijn daden voortdurend tegenstrijdig aan God zijn (1 Joh. 3:7,10).

⁴⁵ *Hand. 13:9 Doch Saulus, anders gezegd Paulus, vervuld met de heilige Geest, zag hem scherp aan, en zei:*

Opmerking 6 bij Handelingen 13:9: Net zoals in Handelingen 3:4 waar Petrus "hem scherp aankeek" en in Handelingen 14:9, waar Paulus iemand scherp aankeek (zie opmerking 2 bij Hand. 3:4), is er een diepere betekenis dat Paulus Elymas scherp aankeek. In de eerste twee gevallen namen Petrus en Paulus geloof waar (Hand. 14:9). In dit geval bespeurde Paulus dat Elymas een "zoon van de duivel" en een "vijand van alle gerechtigheid" was. Voordat we genade of oordeel over iemand kunnen uitspreken, moeten we weten hoe het hart is van die persoon. Paulus nam dit waar door de kracht van de Heilige Geest terwijl hij hem scherp aankeek.

⁴⁶ *Matt. 12:44 Dan zegt hij: Ik zal terugkeren naar mijn huis, waar ik ben uitgevaren; en als hij komt, vindt hij het leegstaan [en] geveegd en op orde.*

Opmerking 4 bij Matt. 12:44: Deze verzen hebben een dubbele betekenis. Vaak worden de verzen 43-45 gebruikt om te onderwijzen over demonische bezetenheid en bevrijding van kwade geesten. Jezus maakte het duidelijk dat het vrijkomen van een onreine geest slechts een deel is van bevrijding. Je moet als bescherming ook de plaats die de demonische geest bezet heeft gehouden vullen met de aanwezigheid en kracht van God. Als een persoon gereinigd is van een boze geest maar "leeg" blijft, dan zal de geest terugkomen met nog meer geesten en het individu zal slechter af zijn. Om leeg te zijn van de duivel, maar niet vol van God, is een erg gevaarlijke en kortstondige conditie. Ware bevrijding is niet alleen om bevrijd te worden, maar ook om vrij te blijven.

In deze context verwijzen deze verzen echter naar de bestraffing van Jezus aan de schriftgeleerden en Farizeeën en Zijn verklaring over de mannen van Nineve en de koningin van het Zuiden, die hen veroordelen bij het oordeel. Een van de wetten over rekenschap wordt hier behandeld. In Lucas 12:48 staat: "Van een ieder, wie veel gegeven is, zal veel geëist worden." Van de mensen in de dagen van Jezus die Zijn boodschap verwierpen, wordt bij het oordeel meer rekenschap gevraagd dan van de mannen van Nineve of de koningin van het Zuiden, omdat de getuigenis van Jezus en Zijn persoon zoveel groter waren dan zowel Jona als Salomo.

Net zoals een man die een wonderbaarlijke bevrijding van een boze geest ontvangt meer rekenschap verschuldigd is en in een ergere conditie terecht zal komen als hij niet in die rekenschap wandelt, zijn de mensen uit de tijd van Jezus meer rekenschap verschuldigd dan iedere andere generatie zal zijn. Iemand zou beter af zijn met slechts één boze geest dan vrijgezet te worden en zichzelf niet met God te vullen en uiteindelijk acht demonische geesten te hebben, waarvan zeven nog boosaardiger zijn dan de eerste. Zij (de schriftgeleerden en Farizeeën) zouden beter af zijn geweest als Jezus hen nooit het koninkrijk van God had gebracht dan als zij zo'n aanbod afwijzen (Marc. 14:21).

⁴⁷ *Hand. 13:9 Doch Saulus, anders gezegd Paulus, vervuld met de heilige Geest, zag hem scherp aan, en zei:*

Opmerking 5 bij Handelingen 13:9: Er wordt speciaal opgemerkt dat Saulus met de Heilige Geest was vervuld toen hij zijn oordeel over Elymas velde. Dit laat er geen twijfel over bestaan dat het onder leiding van de Heer gebeurde en dat het niet een oprisping van het temperament van Paulus was. We zien echter zelden in het Nieuwe Testament dat de Heer een oordeel over mensen velt. Jezus bestrafte zelfs Zijn discipelen toen ze vuur uit de hemel wilden roepen, zoals Elia had gedaan onder het Oude Verbond (zie opmerking 2 bij Lucas 9:55).

Net zoals in het geval van Herodes, die door wormen werd gegeten (zie opmerking 4 bij Hand. 12:23), bestaat Gods toorn en oordeel nog steeds, maar deze worden niet op Zijn eigen kinderen losgelaten (zie opmerking 5 bij Hand. 5:5). En er zijn slechts weinig voorbeelden van dat de Heer Zijn wraak op ongelovigen loslaat. De straf van Elymas en het oordeel van God op Herodes zijn de klassieke voorbeelden uit het Nieuwe Testament.

In deze zeldzame gevallen waar een oordeel terecht is, is het het beste om het rechtstreeks door God te laten afhandelen, zoals Hij bij Herodes deed (Hand. 12:23) of door iemand die een volwassen christen is, zoals de apostel Paulus was, die vol was van de Heilige Geest en die alleen maar handelde op aanwijzing van de Heer.

⁴⁸ Rom. 2:4 Of veracht gij de rijkdom van zijn goedertierenheid, verdraagzaamheid en lankmoedigheid, en beseft gij niet, dat de goedertierenheid Gods u tot boetvaardigheid leidt?

⁴⁹ *23 En terstond sloeg hem een engel des Heren, omdat hij God de eer niet gaf; en hij werd door wormen gegeten en blies de adem uit.*

Opmerking 4 bij Handelingen 12:23: Iets dergelijks gebeurde bij koning Joram van Judea. De Heer sloeg hem zodanig dat na twee jaar zijn darmen eruit vielen.

De Joodse historicus Flavius Josephus uit de eerste eeuw schreef een gedetailleerd verslag van de dood van Herodes. Hij vertelde dat Herodes gekleed was in een mantel die met zilver doorweven was en die in de ochtendzon glinsterde. Herodes kreeg hevige pijn in zijn darmen en vijf dagen lang leed hij ondraaglijke pijn voordat hij stierf.

⁵⁰ *Marc. 8:33 Doch Hij keerde Zich om en, ziende naar zijn discipelen, bestrafte Hij Petrus en zei: Ga weg, achter Mij, satan; gij zijt niet bedacht op de dingen Gods, maar op die der mensen.*

Opmerking 2 bij Marc. 8:33: Deze gebeurtenis volgt meteen op het belijden van Petrus dat Jezus de Christus is. Het is mogelijk dat de belijdenis en deze bestraffing op dezelfde dag gebeurden, of zelfs in hetzelfde uur. Dit illustreert hoe het mogelijk is om in een zeer korte tijd van het ene uiterste tot het andere uiterste te gaan. Jezus impliceert niet dat Petrus en satan één en dezelfde waren, maar Hij verwees naar het feit dat satan de verklaring van Petrus had geïnspireerd. Dit type metafoor wordt ook elders in de Schrift gebruikt, zoals toen

God tot de slang in de hof van Eden sprak (Gen. 3:15) alsof Hij tegen satan sprak. De slang was alleen maar het communicatiemiddel dat satan gebruikte om Adam en Eva te verleiden, terwijl Petrus het middel was dat satan gebruikte om Jezus te verleiden. In Efeze 6:12 staat dat onze strijd niet tegen mensen is, maar tegen de geestelijke machten die de mensen inspireren en gebruiken. Jezus herkende dat de reactie van Petrus over Zijn profetie over Zijn dood was aangezet door Zijn vriend, door satan, en Hij ging direct naar de bron. Als we kijken naar de verklaring van Jezus zoals in Matteüs 16:23 staat, is het duidelijk dat Jezus herkende dat satan Hem probeerde te verleiden door de opmerking van Petrus. Dit verklaart de harde reactie van Jezus. Hij reageerde rechtstreeks op de verleiding die van satan kwam.

⁵¹ *Hand. 17:18 En ook enige van de Epikureïsche en Stoïcijnse wijsgeren twistten met hem en sommigen zeiden: Wat zou die betweter willen beweren? Maar anderen: Hij schijnt een verkondiger van vreemde goden te zijn; want hij bracht het evangelie van Jezus en van de opstanding.*

Opmerking 5 bij Hand. 17:18: Het woord "vreemd" (in "vreemde goden") betekent hier meer dan alleen maar ongebruikelijk of anders. Het Griekse woord dat wordt gebruikt is "xenos" en betekent buitenlands of oneigen. Ze beschuldigden Paulus van het prediken van een nieuwe religie wat uitdrukkelijk verboden was en met de dood bestraft kon worden.

De Atheners geloofden in vele goden, maar hun wet verbood hun de introductie van een nieuwe religie of god. In heel de Romeinse wereld was dit gebruikelijk en hierop hadden de zeden betrekking, waarnaar verwezen werd toen de mensen van Filippi Paulus en Silas vervolgden (Hand. 16:21). Later werd dit de grond waarop de Joden uit Rome werden verbannen.

Cicero (106-43 V.C., een Romeins staatsman en redenaar) schreef: "Niemand zal andere goden hebben, of nieuwe, noch zal hij privé vreemde goden aanbidden, tenzij ze publiekelijk zijn toegestaan."

Vanwege deze wet brachten de Atheners Paulus naar de Areopagus (of heuvel van Mars) wat de plaats was waar het hoogste gerechtshof van Athene zitting hield. Er wordt verondersteld dat wat in Handelingen 17:19-32 wordt verteld eigenlijk de rechtszaak tegen Paulus is omdat hij een vreemde god introduceerde. Dit geeft een extra belang aan de verdediging van Paulus tegenover de Atheners in deze verzen.

⁵² *Joh. 14:1 Uw hart worde niet ontroerd; gij gelooft in God, gelooft ook in Mij.*

Opmerking 2 bij Joh. 14:1: Het onderwerp van deze zin is "gij". "U" moet uw hart niet ontroerd laten worden. Wij zijn degene die controle hebben over onze harten. Andere mensen en omstandigheden kunnen ons niet deren, tenzij we ze toestaan om onze aandacht weg te halen van de Heer en Zijn Woord (zie opmerking 39 bij Joh. 14:27).

⁵³ Kol. 2:7 geworteld en dan opgebouwd wordend in Hem, bevestigd wordend in het geloof, zoals u geleerd is, overvloeiende in dankzegging.

⁵⁴ Kol. 1:12 en dankt gij met blijdschap de Vader, die u toebereid heeft voor het erfdeel der heiligen in het licht.

⁵⁵ Hand. 12:19 En toen Herodes nasproingen naar hem had laten doen, doch hem niet vond, nam hij de schildwachten in verhoor en liet hen wegleiden; en hij vertrok van Judea naar Caesarea en vertoefde aldaar.

⁵⁶ *Matt. 19:16 En zie, iemand kwam tot Hem en zei: Meester, wat voor goed moet ik doen om het eeuwige leven te verwerven?*

Opmerking 1 bij Matt. 19:16: Oppervlakkig gezien lijkt het erop dat deze rijke jongeling het precies goed had hoe hij Jezus benaderde en redding zocht. Hij rende, hij knielde neer voor Jezus en hij erkende Hem openlijk als Meester. Wat kon daar mis mee zijn?

Ten eerste erkende hij dat Jezus goed was, maar hij erkende Hem niet als God. Dit is het punt waar alles om draait. Iedere belangrijke religie ter wereld erkent dat Jezus leefde en zal zelfs toegeven dat Hij absoluut een goede man was, maar ze willen Hem niet erkennen als God. Als Jezus alleen maar een goede man was, had Hij niemand kunnen redden. Jezus kwam niet alleen om ons de weg naar God te wijzen, Hij is de weg, de enige weg naar de Vader. Niemand kan tot de Vader komen dan door Hem (Joh. 14:6). Jezus had dit punt al verschillende keren publiekelijk bekendgemaakt (zie opmerking 3 bij Joh. 5:18, opmerking 8 bij Joh. 5:23 en opmerking 23 bij Joh. 8:58).

Dit is de reden waarom Jezus op de vraag van deze jongeman reageerde zoals Hij deed. Jezus zei: "God is de enige die goed is. Je moet Mij als God accepteren of helemaal niet." Jezus was ofwel degene die Hij zei dat Hij was (nl. God – zie opmerking 8 bij Joh. 5:23, opmerking 23 bij Joh. 8:58, opmerking 2 bij Luc. 10:18 en opmerking 3 bij Joh. 10:30) of Hij was de grootste bedrieger die ooit heeft geleefd. Hij moet of de een of de ander zijn. Hij kan niet allebei zijn.

Ten tweede vroeg de jongeman wat hij kon doen om redding te krijgen. Hij vertrouwde op zichzelf en geloofde dat hij ieder goed werk wat Jezus ook maar mocht vragen kon volbrengen. Dit staat volkomen tegenover het reddingsplan dat Jezus kwam brengen. Jezus verkreeg de redding voor ons door Zijn

plaatsvervangende en Hij biedt het ons aan als een vrije gave. Alles wat we kunnen doen is geloven en ontvangen. Deze rijke jongeling was niet op zoek naar een Redder. Hij probeerde zijn eigen redder te zijn. Daarom verwees Jezus hem terug naar de geboden (zie opmerking 2 bij Matt. 19:17 hieronder).

Matt. 19:17 Hij zei tot hem: Wat vraagt gij Mij naar het goede? Eén is de Goede. Maar indien gij het leven wilt binnengaan, onderhoud de geboden.

Opmerking 2 bij Matt. 19:17: Waarom vertelde Jezus deze man om de geboden te houden? Veel tekstplaatsen maken duidelijk dat niemand voor het aangezicht van God gerechtvaardigd kan worden door het houden van de geboden (Hab. 2:4; Rom. 3:20; 10:3-13; 11:6; Gal. 2:16; 3:1-3,7-14; Ef. 2:8-9; Tit. 3:4-7). Jezus wist dit. De rijke jongeling wist dit echter niet. Hij verkeerde in de valse veronderstelling dat hij iets goeds kon doen (Matt. 19:16) waarmee hij eeuwig leven kon kopen (zie opmerking 3 bij Joh. 6:28). De geboden (of wet) waren nooit gegeven met het doel om redding voort te brengen, maar hun bedoeling was juist om de mensen hun buitensporige zondigheid te laten zien (Rom. 3:20; 7:13), zodat we eraan zouden wanhopig om onszelf te redden en in een Redder zouden gaan vertrouwen (Gal. 3:21-25). Dit is precies de reden waarom Jezus hier de geboden gebruikte. Deze rijke jongeling moest ofwel de wet volledig houden, of hij had een Redder nodig. Jezus wilde dat deze man zich zou bekeren van op zichzelf te vertrouwen door hem Gods volmaakte standaard te laten zien, die niemand kan houden.

⁵⁷ Joh. 6:29 Jezus antwoordde en zei tot hen: Dit is het werk Gods, dat gij gelooft in Hem, die Hij gezonden heeft.

⁵⁸ *Luc. 11:42 Maar wee u, Farizeeën, want gij geeft tienden van de munt en de ruit en van alle kruiden, en gij gaat voorbij aan het oordeel en de liefde Gods. Dit moest men doen en het andere niet nalaten.*

Opmerking 2 bij Luc. 11:42: Doordat Jezus zegt "en het andere niet nalaten" is het duidelijk dat Jezus het "doen wat goed is" niet tegensprekt. Gods Woord benadrukt heiligheid in onze daden. De fout van de Farizeeën, die door Jezus werd bestraft, was dat zij geloofden dat hun daden een juiste relatie met God konden voortbrengen. Maar een goede relatie met God kan alleen maar ontstaan als wij onszelf vernederen en geloof stellen in de Redder, die Jezus is. God reinigt door genade onze harten door geloof (Ef. 2:8) en dan hebben wij heiligheid als vrucht (Rom. 6:22). Heiligheid is een vrucht van redding, niet een wortel. In een soortgelijke gebeurtenis die in Matteüs 23:26 staat beschreven, vertelde Jezus de Farizeeën: "Gij blinde Farizeeër, reinig eerst de inhoud van de beker; dan zal hij ook van buiten rein worden". Ware christelijkheid komt van binnenuit. Een goed hart zal de daden van iemand veranderen (Spr. 23:7; Matt. 12:34-35), maar de daden van iemand kunnen niet zijn hart veranderen. Dit is de kern van het evangelie. Iedere belangrijke religie in de wereld legt een morele norm op, maar alleen het christendom biedt redding aan door een Redder. Om heiligheid op een andere manier voor te stellen dan als een gevolg van redding is het ontkennen van Jezus als onze Redder en het legt de last van redding op ons. Als iemand er onjuiste nadruk op legt om te proberen heiligheid en redding door zijn eigen daden te verkrijgen, kan dat deze persoon verdoemen.

Luc. 11:44 Wee u, want gij zijt als de onzichtbare graven: de mensen, die er overheen lopen, weten het niet.

Opmerking 3 bij Luc. 11:44: Dit tekstgedeelte en Matteüs 23 zijn de hardste bestraffingen die onze Heer gaf toen Hij op aarde was. Het is interessant om te merken dat deze bestraffingen werden gegeven aan zeer religieuze en uiterlijk heilige mensen. Jezus rekende de zonde nooit aan, maar aan de meeste zondaars toonde Hij genade (zie opmerking 4 bij Luc. 7:40).

De hoeren en dronkaards vertrouwden niet op zichzelf voor redding. Daarom gaf Jezus hen simpelweg vergeving en Hij liet hen die oren om te horen hadden ontvangen, maar de Schriftgeleerden en Farizeeën erkenden niet hun behoefte. Zij dachten dat God mensen die zo goed waren als zij niet zou kunnen afwijzen. Deze zonde van zelfrechtvaardiging die deze Farizeeën begingen is anti-christelijk, of tegen het nodig hebben van een Redder, en daarom ondergingen zij deze scherpe bestraffingen (zie opmerking 10 bij Matt. 5:20).

⁵⁹ *Marc. 1:5 En het gehele Joodse land liep tot hem uit en alle inwoners van Jeruzalem, en zij lieten zich door hem dopen in de rivier de Jordaan onder belijdenis van hun zonden.*

Opmerking 7 bij Marc. 1:5: Bij het dopen door Johannes beleden de mensen hun zonden. In het gemeentetijdperk van genade belijden wij de Heer Jezus als de betaling voor onze zonden (Rom. 10:9). Na onze redding belijden wij onze zonden met als doel om vergeving en reiniging van onze uitwendige mens te ontvangen (1 Joh. 1:9). Vergelijk dit ook met Handelingen 16:30-31.

⁶⁰ *Matt. 9:38 Bidt daarom de Heer van de oogst, dat Hij arbeiders uitzende in zijn oogst.*

Opmerking 1 bij Matt. 9:38: De mensen worden wedergeboren door de kracht van het Woord van God (Rom. 10:14-17; 1 Petr. 1:23) – niet door gebed. Gebed is erg belangrijk, maar het is niet een vervanging voor het evangelie (Rom. 1:16-17). Veel mensen pleiten bij God dat iemand gered wordt en kunnen niet begrijpen

waarom het nog niet is gebeurd. We hoeven de Heer niet te vragen om iemand te redden. Hij wil niet dat er ook maar iemand verloren zal gaan (2 Petr. 3:9). Hij heeft al een voorziening getroffen voor de redding van iedereen (Joh. 3:16; 1 Joh. 2:2).

Wat moeten we dan bidden om iemand tot de Heer te brengen? Jezus zei om te bidden dat de Heer arbeiders op hun pad brengt (dit vers). Ze moeten het Woord horen (Rom. 10:14-17). We zouden ook de invloed van de god van deze wereld (satan) moeten binden, die probeert hen voor de geestelijke waarheid blind te houden (2 Kor. 4:4).

God is meer gemotiveerd om onze geliefden te redden dan wij dat zijn. Wij hoeven niet bij Hem te pleiten, maar in plaats daarvan moeten we een kanaal worden waar Hij doorheen kan stromen om die persoon te bereiken. We doen dat door het goede nieuws (evangelie) met hen te delen en/of te bidden dat anderen op hun pad worden gebracht die hetzelfde zullen doen.

⁶¹ *Marc. 16:20 Doch zij gingen heen en predikten overal, terwijl de Here medewerkte en het woord bevestigde door de tekenen, die erop volgden.]*

Opmerking 2 bij Marc. 16:20: De Heer bevestigde de prediking van Zijn Woord door wonderen. Als Jezus en de christenen uit de eerste eeuw het nodig hadden dat het Woord dat zij predikten bevestigd werd door het bovennatuurlijke (Heb. 2:4), dan hebben wij dat ook nodig. Er is geen enkele tekst waarin staat dat deze wonderbaarlijke tekens opgehouden zijn.

In 1 Kor. 13:8 staat dat tongen zullen verstommen, maar in 1 Kor. 13:10 staat dat dit niet zal gebeuren totdat het volmaakte is gekomen. Sommige mensen hebben geleerd dat het volmaakte waarvan gesproken wordt het gehele Woord van God is. Omdat we nu de Bijbel hebben, zouden deze gaven daarom niet langer nodig zijn. Het verband van 1 Kor. 13:8 laat echter zien dat de Bijbel niet het volmaakte kan zijn waarvan gesproken wordt. In dezelfde tijd als tongen zullen verstommen, zal kennis afgedaan hebben. In vers 12 staat ook dat we straks van aangezicht tot aangezicht zullen zien en ten volle zullen kennen zoals we zelf gekend zijn, als het volkomene is gekomen. Daarom is het volkomene waarvan gesproken wordt onze verheerlijkte lichamen bij de tweede komst van Jezus. Dan zullen we ten volle kennen zoals wij zelf gekend zijn en dan hebben wij het niet langer nodig om in tongen te spreken om ons te helpen de beperkingen van ons vleselijk verstand te overkomen. Tot die tijd is het Gods wil om het prediken van Zijn Woord met wonderen te vergezellen.

⁶² Rom. 10:17 Zo is dan het geloof uit het horen, en het horen door het woord van Christus.

1 Petr. 1:23 als wedergeborenen niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad, door het levende en blijvende woord van God.

⁶³ *Luc. 8:11 Dit is de gelijkenis: Het zaad is het woord Gods.*

Opmerking 2 bij Luc. 8:11: Deze gelijkenis illustreert het belang van het Woord van God. Gods Woord bevat totale kracht (Psalm 138:2; Heb. 1:3), maar het moet geplant worden in onze harten en het moet kunnen ontkiemen voordat het die kracht vrijlaat.

Het zaad is Gods Woord en de soorten grond zijn de vier belangrijke categorieën van de harten van de mensen ("in zijn hart gezaaid" – Matt. 13:19; Marc. 4:15). In iedere situatie is het Woord hetzelfde (een onvergankelijk zaad – 1 Petr. 1:23), maar in elk geval is het resultaat anders vanwege de toestand van de harten van de mens, niet vanwege het Woord. Het Woord werkt niet voor iedereen, omdat niet iedereen toelaat dat het Woord werkt. De variabele in deze gelijkenis is de toestand van de harten. Gods Woord is altijd hetzelfde. Het heeft dezelfde potentie in ieder hart.

⁶⁴ 2 Kor. 2:14 Maar God zij gedankt, die ons te allen tijde in Christus doet zegevieren en de reuk van zijn kennis allerwegen door ons verspreidt.

⁶⁵ Hand. 22:25-29 En toen men hem met de riemen in de houding strekte, zei Paulus tot de hoofdman, die erbij stond: Moogt gij een Romein, en dat zonder dat hij een vonnis heeft, geselen? Toen de hoofdman dit hoorde, ging hij naar de overste, berichtte het hem en zei: Wat gaat gij doen? Want deze man is een Romein. En de overste ging erheen en zei tot hem: Zeg mij, zijt gij een Romein? En hij zei: Ja. En de overste antwoordde: Ik heb dit burgerrecht voor een grote som verkregen. Maar Paulus zei: Doch ik bezit het door geboorte. Dadelijk hielden dan zij, die hem gerechtelijk moesten onderzoeken, op; en ook de overste werd bevreesd, nu hij bemerkte, dat hij een Romein was en hij hem had laten binden.

⁶⁶ Hand. 25:16 Ik antwoordde hun, dat Romeinen niet de gewoonte hebben, een mens bij wijze van gunst uit te leveren; de beschuldigde moet eerst zijn aanklagers tegenover zich zien en de gelegenheid krijgen zich tegen de aanklacht te verdedigen.

⁶⁷ Matt. 5:38-48 Gij hebt gehoord, dat er gezegd is: Oog om oog en tand om tand. Maar Ik zeg u, de boze niet te weerstaan, doch wie u een slag geeft op de rechterwang, keer hem ook de andere toe; en wil iemand met u rechten en uw hemd nemen, laat hem ook uw mantel; en zal iemand u voor één mijl pressen, ga er twee met hem. Geef hem, die van u vraagt, en wijs hem niet af, die van u lenen wil. Gij hebt gehoord, dat er gezegd is: Gij zult uw naaste liefhebben en uw vijand zult gij haten. Maar Ik zeg u: Hebt uw vijanden lief en bidt voor wie u vervolgen, opdat gij kinderen moogt zijn van uw Vader, die in de hemelen is; want Hij laat zijn zon opgaan over bozen en goeden en laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen. Want indien gij liefhebt, die u liefhebben, wat voor loon hebt gij? Doen ook de tollenaars niet hetzelfde? En indien gij alleen uw broeders groet, waarin doet gij meer dan het gewone? Doen ook de heidenen niet hetzelfde? Gij dan zult volmaakt zijn, gelijk uw hemelse Vader volmaakt is.

⁶⁸ Rom. 12:17-21 Vergeldt niemand kwaad met kwaad; hebt het goede voor met alle mensen. Houdt zo mogelijk, voor zover het van u afhangt, vrede met alle mensen. Wreekt uzelf niet, geliefden, maar laat plaats voor de toorn, want er staat geschreven: Mij komt de wraak toe, Ik zal het vergelden, spreekt de Here. Maar, indien uw vijand honger heeft, geef hem te eten; indien hij dorst heeft, geef hem te drinken, want zo zult gij vurige kolen op zijn hoofd hopen. Laat u niet overwinnen door het kwade, maar overwin het kwade door het goede.

⁶⁹ Fil. 4:14 Toch hebt gij er goed aan gedaan, te delen in mijn verdrukking.

Fil. 4:16 Want ook te Tessalonica hebt gij mij een en andermaal ondersteuning gezonden.

2 Kor. 11:9 want wat mij ontbrak, hebben de broeders, die uit Macedonië kwamen, aangevuld en in elk opzicht heb ik mij ervoor gewacht u tot last te zijn, en dit zal ik blijven doen.

Fil. 4:18 Nu is alles voldaan en ik ben rijkelijk voorzien; alles is aangezuiverd, nu ik van Epafroditus het door u gezondene ontvangen heb, een welriekend, een aangenaam, Gode welgevallig offer.